

Η «Πυριτιδαποθήκη»

του Χρίστου Στεργ. Μπελλέ

Ένδεκα οι «αυτοτελείς» σκηνές της «Πυριτιδαποθήκης», του Σκοπιανού συγγραφέα Ντέιαν Ντουκόφσκι, που ανέβασε η Θεατρική Ομάδα Χίου, στο Ομήρειο, σε σκηνοθεσία Χαράλαμπου Σαχτούρη. Ένδεκα σκηνές, που θα μπορούσαν να διεκδικήσουν τίτλους αυστηρά συνώνυμους με το έτυμο του πολέμου και των συνεπειών του. Τίτλους, όπως: βία, φρίκη, τραγωδία, θάνατος, φόβος, αγωνία, βαρβαρότητα, παράνοια, σχιζοφρένεια, απόγνωση, αλλοτρίωση και μύριους τόσους, όσα τα δεινά και τα φαντάσματα του πολέμου.

Αν κατεβείς στον Άδη του πολέμου και αν ακόμα δραπετεύσεις απ' την κάμα του, τίποτε στο εξής δε θα 'ναι ίδιο στην υπόλοιπη «χαμένη σου ζωή». Αλλιώς θα βλέπεις πια τα πράγματα και θα οράσαι απ' αυτά αλλιώς. Η ύπαρξή σου (αισθήματα, αξίες, φιλοσοφία ζωής, ταυτότητα κλπ.) κατάστικτη απ' τη ρομφαία του. Γκρεμισμένα σπίτια, γκρεμισμένες ζωές, γκρεμισμένα κορμιά, γκρεμισμένα όνειρα αποζητούν νέμεση, δικαίωση, εκδίκηση. Κυρίαρχος και πανταχού παρών ο θάνατος και ρυθμιστής μες στα ερείπια, αρκωρεί και ελλοχεύει, τη μια σαν εξολοθρευτής και τιμωρός, σαν λυτρωτής την άλλη.

Αυτές τις χαίνουσες κι αιμάσσουμες πληγές απ' την αρχέγονη φονική μηχανή - πόλεμος, απ' την αδυσώπητη επέλαση του μεγαλύτερου, κατά Σοφοκλή, θεριού που λέγεται άνθρωπος («πολλά τα δεινά κ' ουδέν ανθρώπου δεινότερον πέλει»), σταθμίζει κι απαυγάζει ο συγγραφέας, σε τούτο το ακραιφνώς αντιπολεμικό έργο του.

Ο άνθρωπος, όπως το δένδρο, για να σταθεί όρθιος, να αναθρώσκει, έχει ανάγκη από ρίζες και μάλιστα βαθιές. Η Ιστορία, η παράδοση, ο πολιτισμός, η γλώσσα, η πατρίδα (εκεί που πρωτομάτωσες τα γόνατα, εκεί και η πατρίδα σου), οι σπουδαιότερες. Αν του τις κόψουν, ασφυκτιά, μαραίνεται, πεθαίνει. Όταν η καταγίδα του πολέμου τον αποκόψει βίαια απ' αυτές, μοναδικός, αχώριστος σύντροφος (μέχρι τελευταίας ρανίδος) ο θεός του, για να του δίνει στίγμα και ταυτότητα. Θα είχε τρελαθεί αλλιώς. Έρχονται στιγμές που νιώθει τον κόσμο να χάνεται κάτω απ' τα πόδια του, που θέλει να πιαστεί από το έρεβος, να φωνάζει, να ουρλιάζει, να εκραγεί με βία, με βλαστήμιες, με βρισιές.

Όταν μια κοινωνία παρακμάζει (ο πόλεμος αποκορύφωση παράκρουσης, παρακμής), το πρώτο θύμα της η γλώσσα. Οι βωμολοχίες, η «πρόστυχη» η γλώσσα η φτηνή (πυκνά διανθισμένο το έργο) βάλσαμο λυτρωτικό της ρημαγμένης ψυχής, εκτονωτικό, όπως το μοιρολόι στο τελευταίο αντίο, σαν το θλιμμένο, πονεμένο τραγούδι, που παρηγορεί κι εξορκίζει τον πόνο, που γλυκαίνει το πικρό ψωμί. Στην ίδια συνταγή αλεξιφάρμακο, το μαύρο χιούμορ κι ο επώδυνος λυρισμός.

Υπερβατικός ο σκηνοθέτης Χαράλαμπος Σαχτούρης. Τούτος ο αειθαλής, στρηρός, δάσκαλος, ηθοποιός, άνθρωπος (πάνω απ' όλα) δεν έπαψε ούτε στιγμή με τις επιλογές του – κι αυτό το μέγα ζητούμενο – να διδάσκει, να διαπαιδαγωγεί, ν' αποτελεί πρότυπο, ποικιλότροπα. Δίδαξε τους ηθοποιούς αυτό που πίστευε, πήρε απ' αυτούς αυτό που ήθελε και το μετέφερε σ' εμάς με βιωματική ειλικρίνεια και ρεαλισμό. **Φιλότιμες, τελεσφόρες, έντιμες οι προσπάθειες των ηθοποιών:** Λουκά

Δρίζου, Αφροδίτης Πρωίου, Μανώλη Σιδεράτου, Μάρκου Διαμαντάρα, Μπέλλας Διαμαντάρα, Μαρίας Φούτσου, Ανθίπης Φιαμού, Ελένης Μονογιούδη, Δημήτρη Κουτσουράκη, Ντέπης Στουπάκη, Ανθούλα Μπουγδάνου. **Προεξάρχοντες όλων:** ο χαλκέντερος Στέλιος Μακριάς και ο Κοσμάς Μανές (συγκλονιστικοί στην πρώτη και τελευταία σκηνή), όπως και ο Θωδωρής Αργυρούδης, ο ιδιόμορφος «λήσταρχος», με το ιδιαίτερο και άκρως χιουμοριστικό «περί δικαίου» αίσθημα (σκηνή 5). Καταπληκτικά, λεόντεια, για δεδομένα και πόρους, τα **σκηνικά** του Νικολή Φράσκου, όπως και οι **κατασκευές** των Μάρκου Διαμαντάρα, Μίτσας Γιαννακουδάκη, Λίτσας Καλογρά. Ο **φωτισμός** – απ’ τις σπουδαιότερες βακτηρίες ηθοποιών και παράστασης – άψογος, τέλειος. Ήταν η αποκορύφωση της μέχρι σήμερα παρουσίας του Παναγιώτη Λούρου σε τούτο το μετερίζι. **Θετικά τα πρόσημα και για λοιπούς συντελεστές.** Μουσική επιμέλεια: Α. Φιαμού, Ν. Στουπάκη. Στίχοι τραγουδιών: Ευγενία Ασλανίδου. Ενδύματα: Ε. Μονογιούδη. Μακιγιάζ: Άννα Μαυρή. Ήχοι: Focus Studio Ανδρέας Απέσσο. Χειρισμοί Ήχου, Φροντιστήριο: Πόλυ Σωτηράκη. Πρόγραμμα- Αφίσα: Ε. Ασλανίδου, Στ. Μακριάς, Α. Μπουγδάνου, Ν. Στουπάκη. Υποβολείο: Μπέλλα Διαμαντάρα.

«Να φτάνεις ως εκεί που δεν μπορείς», προτρέπει ο μεγάλος Κρητικός κοσμοπολίτης. Η προτροπή του σήμα κατατεθέν για τα «παιδιά» με τον πυρακτωμένο ερασιτεχνισμό στην ψυχή. Σε όλους εμάς φτάνει να τους σφίξουμε το χέρι μ’ ένα μεγάλο εύγε κι ευχαριστώ μαζί, για τούτη τη ζείδωρη βροχή στην αυχμηρή έρημό μας.